

Het Nationale Theater *in oprichting*

Leeswijzer

De vier criteria van de Raad voor Cultuur zijn terug te vinden in de verschillende hoofdstukken:

- **Profiel instelling** hoofdstuk 1.1, 1.2, 1.7
- **Kwaliteit hoofdstuk** hoofdstuk 1.3, 1.4 & 1.5
- **Educatie en participatie** hoofdstuk 1.9
- **Maatschappelijke waarde** hoofdstuk 1.6

Algemene hoofdstukken:

- **Talentontwikkeling** hoofdstuk 1.8
- **Diversiteit** hoofdstuk 1.10
- **Publieksbereik** hoofdstuk 1.11
- **Organiseren en Ondernemen** hoofdstuk 1.12

1.1 MISSIE

Het Nationale Theater is het nationale podium en is er in de eerste plaats voor het publiek. Het is vastbesloten het beste toneel te maken, de beste voorstellingen te programmeren en te presenteren en dat te delen met zoveel mogelijk mensen. Thuis in Den Haag en reizend door het land is het de plek waar toneelverhalen worden verteld die nu in dit land urgent zijn en vormt het een nieuw platform voor het nationale gesprek. Het Nationale Theater is een gemeenschapshuis: een open en bruisend huis waar verschillende groepen toeschouwers zich thuis voelen, waarmee ze zich identificeren, waar ze trots op zijn. Een thuis waar gevierd, beleefd, herdacht en samen gedacht wordt.

Met theater voor jong en oud, voorstellingen door gevierde regisseurs en aanstormende talenten, actief reizend door het hele land, is Het Nationale Theater een toonaangevend theaterinstituut, dat iedere inwoner van dit land uitnodigt tot ontmoeting, kunstbeleving en debat. Opererend vanuit onze politieke hoofdstad, internationale stad van Vrede en Recht, is het een cultureel brandpunt dat theater een prominente plek geeft in het hart van de samenleving. Met klassiekers uit de wereldbibliotheek, actueel geschreven drama en innovatieve programma's voedt, faciliteert en inspireert Het Nationale Theater het publiek in zijn zoektocht naar houvast, visie en vermaak.

1.2 FUSIE

In Het Nationale Theater bundelen het Nationale Toneel en NTjong, definitief de krachten met de Koninklijke Schouwburg en Theater aan het Spui. De afgelopen periode bewees dat samenwerking van de drie instellingen binnen de Toneelalliantie tot resultaten leidde. Met de vorming van Het Nationale Theater wordt nu een unieke en historische stap gezet: in Den Haag, in Nederland, en in het theaterbestel. Vanaf 2017 werken wij vanuit één visie, onder leiding van één directie. Met onze gebundelde kwaliteiten, kennis en ervaring komen wij tot een grotere slagkracht en kunnen wij nog beter inspelen op de veranderende behoeftes van het publiek en de mutaties in het culturele landschap.

Meerwaarde van deze fusie:

- Productie, programmering en presentatie van theater zijn voortaan de gezamenlijke verantwoordelijkheid van makers en programmeurs. Wij worden zowel een 'producerende schouwburg' als een gezelschap met 'eigen theaters'.
- Wij zijn een slagvaardige, lenige en toekomstbestendige organisatie die zowel grootschalige, spectaculaire producties mogelijk maakt als hyper-actuele voorstellingen; die zowel blockbusters in de markt zet als niches bespeelt.
- Wij maken ons op voor het theater van de toekomst en ontwikkelen nieuwe (contextuele) theater- en presentatie-formats die aansluiten bij de behoeftes van het hedendaagse en toekomstige publiek.
- Het Nationale Theater omvat de hele keten, van kwetsbare talentontwikkeling tot professionele megaproductie. Waarbij 'groot' en 'klein' elkaar wederzijds beschermen en uitdagen.
- Het rendement van onze publieks-successen wordt vergroot door een flexibel reprisebeleid. Voorstellingen kunnen langer en meer verspreid worden (door)gespeeld.
- Alles wat op de Haagse podia van Het Nationale Theater gebeurt, versterkt elkaar en wordt in onderlinge samenhang gepresenteerd. In open, aantrekkelijke en levendige huizen kan het publiek nog beter worden ontvangen en bediend.

1.3 HOOFDACTIVITEITEN

In de periode 2012-2016 werkten bij het Nationale Toneel 5 regisseurs en 15 vaste acteurs. We maakten en speelden jaarlijks circa 15 producties en 350 voorstellingen. Met de fusie wordt dat activiteitenpakket flink uitgebreid en verdiept. Vanaf 2017 werken bij Het Nationale Theater 7 regisseurs, 18 vaste acteurs en 125 medewerkers jaarlijks aan 16 eigen producties, 380 gespeelde eigen voorstellingen, aan de programmering van ruim 500 (gast)producties en een keur aan contextuele en educatieve programma's. We bespelen en programmeren de Koninklijke Schouwburg, Theater aan het Spui en het NT Gebouw en zijn buiten onze eigen zalen zichtbaar: op scholen, in de Haagse wijken, en in ruim 75 schouwburgen en zalen in het land. Net als het Nationale Toneel in de afgelopen periode, is Het Nationale Theater het grootste reizende gezelschap van Nederland: optimaal in staat om schouwburgen in het hele land de beste voorstellingen aan te bieden, en er samen een groot publiek voor te vinden.

Onze hoofdactiviteiten omvatten vier categorieën:

- **PRODUCTIES - HET NATIONALE THEATER (1.4)**
Voorstellingen voor volwassenen die wij zelf produceren en spelen in het hele land.
- **PRODUCTIES - NTJONG (1.5)**
Jeugd- en familievoorstellingen die wij zelf produceren en spelen in het hele land.
- **NIEUWE PROGRAMMA'S (1.6)**
Innovatieve contextuele activiteiten die wij (mede) ontwikkelen en presenteren in onze eigen theaters en die regelmatig meereizen met onze producties.
- **PROGRAMMERING (1.7)**
Voorstellingen van andere gezelschappen, genres en internationale huizen, die wij programmeren in onze eigen theaters en locaties.

Kracht door samenhang

Met de fusie tot Het Nationale Theater zijn al onze activiteiten niet langer in handen van drie gescheiden instellingen, maar vanaf het eerste moment de gezamenlijke verantwoordelijkheid van zowel makers als programmeurs. Hét centrale ontmoetings- en beslisorgaan is de 'Strategische Tafel', waaraan, reeds ver voor het productie- en programmeringsproces, de directie een doorlopend gesprek voert met onze theatermakers, programmeurs, dramaturgen, marketeers en educatiemedewerkers over de artistieke en zakelijke invulling van de producties, programmering en programma's. Daarmee staan bij de samenstelling van een seizoen de ontmoeting tussen kunstenaar en publiek én het doorlopend inhoudelijke gesprek aan de hand van de actuele thema's van meet af aan centraal.

1.4 PRODUCTIES - HET NATIONALE THEATER

Visie: theater in tijden van transitie

Niet toevallig ontstonden theater en democratie in dezelfde tijd: in het klassieke Athene. En niet toevallig bevinden zij zich nu beide in een positie waarin hun legitimiteit niet vanzelfsprekend is. Nederland kent een ongekend hoog welvaarts- en opleidingspeil. De moderne burger is meer geëmancipeerd en geïnformeerd dan ooit. Hij koestert een zelfbewuste, kritische houding ten opzichte van autoriteiten. Tegelijk hebben die individualisering, welvaart, informatiestroom en open wereld een duistere keerzijde. De eigen verantwoordelijkheid voor het geluk blijkt een zware opgave, het milieu raakt overbelast, de open wereld confronteert met andere culturen, het internet blijkt geregeerd door algoritmes die ons achtervolgen en tot consumentenprofiel reduceren. Een onbeheersbaar vliegwiel lijkt onze tijd steeds meer te versnellen.

Grote veranderingen domineren de voorpagina's. Met de Europese crisis, de oorlog in het Midden-Oosten, de vluchtelingenstroom, de terreurdreiging en de merkbare klimaatverandering wordt 2015 alom beschouwd als een 'kanteljaar'. Een opeenvolging van crisissen is 'het nieuwe normaal' geworden. Sinds 2008 voelen we steeds scherper dat onze samenleving zich in een ingrijpende transitie bevindt. De structuren van onze democratie lijken echter niet goed opgewassen tegen zoveel verandering. Het gevoel dringt zich op dat de inrichting van onze democratie en ons economisch stelsel aan herziening toe is. Velen voelen een nood aan reflectie en inspiratie. En tegelijk weet niemand hoe en waar het gesprek daarover te beginnen. Onder deze hele brandende actualiteit ligt de prangende vraag: hoe te leven in deze werkelijkheid? Het stellen van die vraag behoort bij uitstek tot het domein van het theater.

Theater is een voortdurende oefening in het ontwikkelen van alternatieve perspectieven op de werkelijkheid. Gegoten in een emotionele, intellectuele en zintuiglijke ervaring. In een chaotische wereld die dikwijls murw maakt of een gevoel van onmacht oproept, kan theater een tegenwicht vormen tegen cynisme en al te defaitistische inzichten. Het is in staat de onverschilligheid te doorbreken en de toeschouwer emotioneel en mentaal te betrekken bij de cruciale vraagstukken van deze tijd. Een goede voorstelling raakt hart, hoofd en zintuigen en is een actieve training van onze empathische vaardigheden, onze filosofische nieuwsgierigheid en ongebreidelde fantasie.

Theater speelt daarmee een specifieke rol in het maatschappelijke en politieke debat. Theater is de verteller van cruciale verhalen van onze gemeenschap die daarover - elke avond weer - met die gemeenschap in gesprek gaat en haar nieuwe inzichten en perspectieven aanreikt. Juist in tijden van transitie is de behoefte aan dat gemeenschappelijk gesprek, aan identiteit, visie en houvast groter dan ooit. Het theater kan *die* ontmoetingsplek, *dat* gemeenschappelijk huis zijn in onze moderne samenleving, *ook* in kwantitatief opzicht, *ook* voor hoogwaardig vermaak. Het Nationale Theater is vastbesloten die plek volledig en overtuigend in te nemen. De moderne mens laat zich niet vangen in een

eenduidig profiel: hij of zij leeft tussen verschillende culturen en is daar vaak zelf de belichaming van; eet net zo graag een glutenvrije salade als een vette snack; kijkt op dezelfde avond *Holland's Got Talent* en een arthousefilm op *Netflix*; baant zijn weg door zowel Twitterstormen als culturele overload. Theater sluit niets of niemand uit, is altijd in beweging, is een vrije denkruimte. De producties van Het Nationale Theater willen die diversiteit en vrijheid in de volle breedte weerspiegelen en omarmen.

Repertoire: gemeenschapsverhalen

In de afgelopen periode werd in het repertoire van het Nationale Toneel een prominente plek ingenomen door de klassieken, zoals *Midzomernachtdroom*, *As you like It* en *Tasso*. Een tweede zwaartepunt waren de bewerkingen van iconische romans, zoals *Het stenen bruidsbed* en *Polleke*. Voorts maakten we jaarlijks een toegankelijke voorstelling voor een breed publiek, zoals *Genesis*, *De ideale man* en *Madame Rosa*. Succesvoorstellingen als *De Prooi*, *Midzomernachtdroom* en *De ideale man* werden hernomen. Ook waren we te vinden op locaties buiten het theater, op festivals als Oerol en de Parade. De voorstellingen werden gespeeld door een sterk en herkenbaar ensemble van 15 acteurs. Er vielen ons vele nominaties en prijzen ten deel, o.a. voor *De ideale man*, *De Prooi* en *Genesis*. En voor de acteurs Stefan de Walle, Anniek Pheifer, Katja Herbers, Antoinette Jelgersma en vertrekkend regisseur Johan Doesburg.

In de komende periode produceert Het Nationale Theater klassiek en modern internationaal repertoire, nieuw Nederlands repertoire, familie- en jeugdtheater en documentaire projecten. Daarbij zoeken we nadrukkelijker verbinding met de roerige wereld van nu. Artistieke noodzaak, actuele urgentie, ambachtelijke kwaliteit en de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van het toneelrepertoire zijn daarbij leidende waarden. Het Nationale Theater wil de verteller van de verhalen van de gemeenschap zijn. Grote verhalen, nieuwe en gekende verhalen, verhalen die de historische wortels van de gemeenschap tonen, en verhalen die haar wijzen op haar blinde vlekken. Verhalen die vieren wie wij waren, maar ook nieuwe verbindingen leggen in de veelvormige gemeenschap die wij aan het worden zijn:

verhalen die nieuwe groepen ontsluiten en insluiten. Meer dan voorheen gaan we op zoek naar de verhalen en perspectieven van andere culturen, waarmee we contact, confrontatie en verbinding zoeken.

De canon wordt gerevitaliseerd: klassieke meesterwerken (van o.a. Aeschylus, Schiller, Shakespeare) worden ontdaan van hun historische ballast en scherp geduid voor deze tijd. Uit het moderne repertoire worden die teksten (van o.a. Judith Herzberg, Nurkan Erpulat, Ayad Akhtar) gekozen die op een innovatieve manier de grote problemen van onze samenleving/familie/relaties-in-transitie weerspiegelen. Daarnaast nodigen we prominente Nederlandse toneelauteurs uit (o.a. Maria Goos, Nathan Vecht, Lot Vekemans, Jibbe Willems en Peer Wittenbols) om actueel repertoire voor volwassenen en jeugd te schrijven, variërend van korte direct-te-spelen scènes (*Scènes des Vaderlands*) tot avondvullende stukken voor de grote zaal (*Toneelstuk des Vaderlands*). Tevens worden er nieuwe teksten gecreëerd (door o.a. Eric de Vroedt en Joeri Vos) voor het grootschalige en innovatieve project dat Het Nationale Theater de komende jaren ontwikkelt over de actuele staat van onze natie: *The Nation*.

Thema's van vandaag

Bij onze eigen producties, in onze programmering en bij de ontwikkeling van speciale programma's werken we langs vier thematische die in onze ogen de meest cruciale maatschappelijke ontwikkelingen binnen dit decennium reflecteren. Aan de hand hiervan wordt repertoire gekozen, worden nieuwe stukken geschreven, programma's samengesteld, kortom de seizoenen – op ondogmatische wijze – opgebouwd. De lijnen lopen over vier jaar door, gaan kopje onder en duiken steeds weer op.

- **Ontworteling & Vervreemding**

Hét thema van de 21e eeuw, zeker voor een stad als Den Haag. Hoog tijd om dit thema breder te beschouwen dan de 'Syrië-ganger' of de vrouw-met-hoofddoek. In de 21e eeuw zijn wij allemaal ontworteld:

maatschappelijke, economische en religieuze instituties en verbindingen zijn aan erosie onderhevig. De hele wereld lijkt op drift. Waar de een ongekende vrijheid vindt, raakt de ander hopeloos verdwaald. Wie zijn wij nog? Waar komen we vandaan? Hoe schieten we nog wortel?

- **Rentmeesterschap**

Een in artistiek opzicht uitdagend en buitengewoon urgent thema. Kernvraag daarbij: welke wereld laten wij achter voor de komende generaties? Hoe erg zetten klimaatverandering en economische transitie het leven op z'n kop? Wat betekent het om mens te zijn in de eeuw van bio-, gen- en nano-technologie? Is technologie onze redding of onze ondergang? Heeft de aarde nog wel boodschap aan ons?

- **Intimiteit 3.0**

De theaterliteratuur wemelt van de liefdes- en familieverhalen, maar loopt ernstig achter in de verbeelding van de huidige veranderingen op het vlak van liefde en intimiteit. Tijd voor meer toneel over gebroken of extended families en 'framilies', virtuele liefdes, '2e legs', multiculti-koppels en de geneugten van seriële monogamie. Hoe maken we wezenlijk contact in dit gestreste tijdperk? Hoe heilig is de liefde nog? Hoe wezenlijk familie?

- **De Andere Geschiedenis**

Er is een opleving van de belangstelling voor onze geschiedenis. Maar zijn we behalve in onze iconen en canon ook geïnteresseerd in onze zwarte bladzijden? In het perspectief van de Ander? Willen we ook onze lafaards, verraders en tirannen zien? Waar ontspoorde we op Java en in Srebrenica? Waar blijft het Grote Verhaal van de (De)kolonisatie? Waar al die Kleine Verhalen van de Collaboratie? We gaan grote en meeslepende verhalen vertellen - maar tonen graag het hele plaatje.

Focus op de grote zaal

Het Nationale Theater neemt uitdrukkelijk de verantwoordelijkheid voor een continu kwaliteitsaanbod voor de grote zaal, zowel in Den Haag als in het land. Regisseurs Theu Boermans, Eric de Vroedt en Noël Fischer verscherpen daarop hun focus, hetgeen resulteert in zes grote zaalproducties, inclusief reprises, die jaarlijks worden aangeboden:

- **De Groots Gemonteerde Klassieker**
Een grootschalige, spectaculair vormgegeven voorstelling, mogelijk op locatie, gebaseerd op een iconische klassieker. Lang te zien in Den Haag en in de kernsteden.
- **De Familievoorstelling voor Jong & Oud.**
Een toegankelijke, gelaagde voorstelling gemaakt vanuit het perspectief van kinderen en gespeeld door acteurs uit het ensemble. Reist actief door het hele land.
- **Het Toneelstuk des Vaderlands**
Een enscenering van een nieuwe, speciaal voor Het Nationale Theater geschreven tekst die een groot Nederlands, actueel verhaal vertelt. Te zien in het hele land.
- **De Toegankelijke Reisvoorstelling**
Een toegankelijke voorstelling, goed reisbaar, met een aantrekkelijke titel, bekende acteurs en ondersteund door een stevig en innovatief marketingbeleid.
- **De Risicoproductie**
Een complexe voorstelling gebaseerd op een onbekende titel of nieuw werk, met innovatieve vormgeving en infrastructuur (installatie, 'immersive theatre', 3D-video)
- **De Succesvolle Reprise**
Een van bovenstaande voorstellingen of een vlakke vloer productie die we wegens succes of festivalselectie hernemen en aanbieden aan een breed publiek in het hele land.

Een van de zes producties wordt eerst geprogrammeerd als zomerproductie die exclusief in Den Haag te zien is; een seizoen later volgt een tournee door het hele land.

Wij blijven daarnaast een belangrijke bespeler van de vlakke vloer, met voorstellingen die in het kader van talentontwikkeling, coproducties en jeugd- en jongerenaanbod tot stand komen. Ook worden succesvolle eigen producties van de Koninklijke Schouwburg (o.a. de kerstvoorstelling in het Paradijs) en van Theater aan het Spui (in Zaal 4 op De Parade) verder ontwikkeld.

Zeven regisseurs en hun artistieke waarden

Onder leiding van de directeur productie (Theu Boermans, vanaf augustus 2018 Eric de Vroedt) maken zeven regisseurs met ons vaste acteur-ensemble voorstellingen voor Het Nationale Theater. Onze regisseurs delen met elkaar een aantal artistieke waarden. Hun voorstellingen vertrekken in de regel vanuit een geschreven tekst. We zijn een huis van regisseurs en acteurs, maar nadrukkelijk ook een huis van (toneel)auteurs. De eigenzinnigheid van de regisseurs is nodig om de teksten die de auteurs voortbrengen zo helder, verleidelijk en krachtig mogelijk te vertellen. Ook zijn onze regisseurs typische 'acteursregisseurs': de acteurs en het ensemble zijn voor de vertelling het middel bij uitstek. Tevens maken zij gretig gebruik van 'barbaarse' vormmiddelen, uit 'hoge' en 'lage' cultuur: humor, spektakel, show, (live)muziek, stand-up en theatrale effecten. Het contact met het publiek, de vitaliteit van het spel en het emotionele en reflectieve effect van de vertelling staan voorop.

Het werk van **Theu Boermans** (1950) kenmerkt zich door een grote trouw aan de tekst, die door middel van ingeleefd spel en een moderne esthetiek transparant en hedendaags wordt gemaakt. In zijn ensceneringen, veelal van de grote titels uit de toneelcanon, toont hij de individuele mens in gevecht met onwrikbare systemen, structuren en instituties: familie, religie en politiek.

Eric de Vroedt (1972) maakte naam met de zelfgeschreven en -geregisseerde reeks *mightysociety*. In Amsterdam en Bochum regisseerde hij toneelrepertoire voor de grote zaal. Zijn voorstellingen kenmerken zich door een scherp maatschappelijk engagement en een opgeschroefde, ironische speelstijl, afgewisseld met momenten van emotionele introspectie.

Noël Fischer (1966) is artistiek leider van NTjong. Haar voorstellingen kenmerken zich door een fysiek rauwe, beeldende aanpak van grensverleggende, soms controversiële onderwerpen. Ze vindt haar inspiratie midden in de samenleving en regisseert steeds vaker nieuw geschreven teksten en actuele (jeugd) bewerkingen van bestaand toneelrepertoire.

Daria Bukvić (1989) maakte furore met de voorstelling *Nobody Home*. Als regisseuse werkte ze onder meer bij Hofplein Rotterdam, Toneelschuur Producties en Zina/Female Economy. Haar werk kenmerkt zich door een combinatie van humor, engagement en een transparante speelsheid. Zij volgt de komende jaren bij Het Nationale Theater een talentontwikkelingstraject.

Jeroen De Man (1980) was als acteur en lid van De Warme Winkel te zien in vele producties. Als (eind)regisseur maakte hij o.a. het succesvolle *La Isla Bonita* en *Als ik de liefde niet heb*. Zijn werk kenmerkt zich door een gretigheid naar teksten en vormen, en een gulheid om die te delen met het publiek. Hij volgt de komende jaren bij Het Nationale Theater een talentontwikkelingstraject.

Casper Vandeputte (1985) sluit zijn ontwikkelingstraject in 2016 af met de grote zaal-productie *New World Order* en maakt de komende periode coming of age-voorstellingen bij NTjong: persoonlijke verhalen over actuele thema's binnen de multiculturele samenleving. De afgelopen jaren maakte hij bij NTjong reeds de succesvolle voorstellingen *Titus* en *The Summer of '96*.

Sadettin Kirmızıyüz (1982) maakte naam met voorstellingen over zijn familie rond thema's als identiteit, migratie en integratie. Hij is een hedendaags verteller, die – met humor en zelfspot – het maatschappelijke combineert met het persoonlijke. In coproductie met Het Nationale Theater vervolgt hij zijn *Code-reeks*, vier voorstellingen over rauwe, stedelijke thema's, gebaseerd op de hitserie *The Wire*.

- **Wij revitaliseren de canon**

*Theu Boermans creëert groots gemonteerde ensceneringen van klassieke teksten, zoals **Jeanne d'Arc** van Schiller die samen met een herneming van **Tasso** van Goethe door het land reist. Het eerste seizoen van Het Nationale Theater opent met hét oerstuk van het toneelrepertoire: **Oresteia** van Aeschylus. Het seizoen sluit af een klassieke cultroman: **De Steppenwolf** van Herman Hesse. De succesvolle theatermarathon **Genesis** wordt hernomen. Ook jonge talenten vernieuwen het repertoire: Daria Bukvić regisseert **Othello** en een hedendaagse bewerking van **Our Town** van Thornton Wilder door Nathan Vecht. Jeroen De Man creëert een provocatieve **Hamlet**-performance en heeft o.a. **Het Duel** van*

*Tsjechov en **Ondine** van Jean Giroudoux op z'n verlanglijst staan.*

- **Wij spelen modern repertoire**

*Eric de Vroedt ensceneert de hele **Leedvermaak**-trilogie (**Leedvermaak / Rijgdraad / Simon**) van Judith Herzberg, met een nieuw 4e deel dat door Herzberg geschreven wordt. Na het multiculturele advocaten-drama **Race** van David Mamet regisseert hij **Disgraced** van Ayad Akhtar, een Pulitzer Prize winnend stuk over ambitie, cultuur en geloof. Samen met het Residentieorkest maakt Boermans **De Helse Komedie**, gebaseerd op het ware verhaal van een seriemoordenaar. Rondom het WK voetbal in 2018 spelen we het voetbalkleedkamer-drama **The Red Lion** van Patrick Marber. Voor een van de zomers staan de twintig sprankelende liefdesscenes uit **La Réunionification des deux Corées** van Joël Pommerat op de shortlist.*

- **Wij creëren nieuw repertoire**

*Maria Goos, Lot Vekemans en Nathan Vecht schrijven nieuwe teksten voor de grote zaal: het **Toneelstuk des Vaderlands**. Goos schrijft twee stukken: een familiedrama voor de Kerst en een bewerking van het oorlogsboek **Het geheim van de Valeriusstraat**. Vekemans schrijft een stuk over de clash der culturen, op huiskamerniveau. Vecht schrijft **Gated Community**, over de kloof tussen rijk en arm. De Vroedt regisseert deze grote Nederlandse verhalen en start tevens een meerjarige theatermarathon: **The Nation**. De eerste editie is een 6-delige serie, over het fusiedrama van de Nationale Politie, de rellen in de Schilderswijk en het monsterproces tegen de Haagse jihadi's. De tweede editie is een grootschalige 24/7-installatie (i.s.m. Kunstcentrum Stroom) over klimaat, technologisch utopisme en groen autoritarisme.*

- **Wij maken nieuw werk**

*We starten **Scènes des Vaderlands**: actuele scènes die als popup-theater op onverwachte momenten en plekken opduiken. Sadettin Kirmızıyüz maakt in coproductie **Code Randstad**, over onderwijs, media, gemeentepolitiek en drugcriminaliteit. Bukvić maakt een voorstelling over het **Joegoslaviëtribunaal**. De Man maakt **Ondertussen in Casablanca**, over theater in de brandende wereld van nu. In samenwerking met Stroom ontwikkelt Milo Rau met zijn **Institute for Political Murder** (Keulen) een performance over internationale rechtspraak. Met **Urban Stories** trekken wij de wijken in, op zoek naar 1001 verhalen van oude en nieuwe Hagenaars die op **De Nacht van de Haagse Verhalen** worden gepresenteerd.*

Ensemble van 18 topacteurs

Het ensemble vormt met de regisseurs de kern van onze eigen producties. Een ensemble smeedt afzonderlijke acteurs bijeen tot een collectief, waarin iedereen zich niet alleen inzet voor zichzelf, maar ook voor zijn medespelers, de voorstelling, het gezelschap én het publiek. Zo ontstaat een bundeling van energie die een voorstelling een grote kwalitatieve meerwaarde geeft. Om het ensemble fris en levend te houden, moet het in beweging blijven en regelmatig worden aangevuld met nieuw talent. Voor jonge acteurs is een ensemble de ideale plek om hun vakmanschap verder te ontwikkelen in de dagelijkse omgang met zeer ervaren acteurs.

Ons ensemble bestaat vanaf 2017 uit: Jappe Claes, Bram Coopmans, Tamar van den Dop, Sallie Harmsen, Hein van der Heijden, Hannah Hoekstra, Antoinette Jelgersma, Werner Kolf, Vincent Linthorst, Anniek Pheifer, Mark Rietman, Betty Schuurman, Pieter van der Sman, Joris Smit, Jaap Spijkers, Bram Suijker, Romana Vrede en Stefan de Walle.

Te zien in het hele land

Het Nationale Toneel beschouwt het als haar taak om toneel van grote kwaliteit te bieden aan de theaterpodia in het hele land. De afgelopen jaren is vaak geconstateerd dat de huidige wijze van bespeling (veel one night-stands, overaanbod aan producties, weinig samenwerking tussen podia en gezelschappen) niet leidt tot een versterking van het publieksbereik. Wij richten ons op vernieuwing: de afgelopen periode ontwikkelden we de 'kerntheateraanpak', gericht op de invulling van een partnerschap met twaalf grote podia in het land. De artistieke ideeën over de seizoenopbouw toetsen we vroegtijdig in gezamenlijke bijeenkomsten. Zowel gezelschap als podium investeren extra in marketing en verankering van de voorstellingen in de speelstad, met extra programma's en educatie. De resultaten daarvan worden gedeeld, de risico's ook. Deze benadering vraagt tijd en kent valkuilen (de mate van exclusiviteit, vroegtijdig vastleggen van 'speelslots', delen van risico's) maar begint vruchten af te werpen. In de komende periode zullen wij deze aanpak - in enigszins aangepaste vorm - continueren en verdiepen.

Wij trekken ons zeker niet terug in deze twaalf kernsteden. Ook voor de kleinere provinciesteden blijft Het Nationale Theater het belangrijkste reisgezelschap van het land, met meerdere titels die ook buiten de kernsteden te zien zijn. Om kwaliteitsaanbod in het *hele* land te garanderen bieden we iedere schouwburg in heel Nederland *tenminste één* kwaliteitstitel per jaar aan: een toegankelijke grote zaalvoorstelling, goed reisbaar, met een aantrekkelijke titel, bekende acteurs en ondersteund door een stevig en innovatief marketingbeleid.

De fusie biedt nieuwe kansen: uit succesvol gebleken voorstellingen wordt een hoger rendement gehaald door een uitgebalanceerd reprisebeleid in Den Haag en desgewenst in het land. Voorstellingen worden langer op het repertoire gehouden en meer over de jaren verspreid gespeeld, om een voortdurende aanwas van (nieuw) publiek te bewerkstelligen en meer rendement uit voorstellingen te halen. In de zomermaanden bespelen we in samenwerking met diverse partners de Koninklijke Schouwburg en produceren we op maat gesneden voorstellingen voor Het Holland Festival, Oerol, De Parade, Boulevard en Lowlands.

Te zien in het hele land

1.5 PRODUCTIES | NTJONG

Theater voor een jong publiek neemt een prominente positie in bij Het Nationale Theater. We zijn de enige BIS-instelling die zowel voor volwassenen als voor jeugd en jongeren produceert. Onder het label NTjong produceren we voorstellingen voor schouwburgen, vlakke vloerpodia en festivals. Daarnaast is NTjong met educatie- en community art-projecten te vinden op scholen, in wijken en op locatie.

De fusie van productie, programmering en podia biedt NTjong mogelijkheden tot verdieping, schaalvergroting en een grotere continuïteit in landelijk jeugd aanbod. Wat NTjong in Den Haag ontwikkelt en opzet kan in het hele land worden aangeboden. Verbindingen met podia kunnen worden geïntensiveerd en er kan worden gebouwd aan een sterke band met het jeugdpubliek. Bovendien stelt het NTjong in staat met haar producties langdurige continuïteit in aanbod voor kinderen, jongeren, families en scholen te garanderen. In de toekomst ontvangt NTjong ook graag kinderen uit het hele land in Den Haag: een schoolreisje op maat naar Het Nationale Theater!

Visie

Kinderen en jongeren ontwikkelen hun identiteit in een veelvormige, versnipperde wereld die wordt gekenmerkt door verregaande digitalisering, diverse culturele achtergronden en uiteenlopende gezinsverbanden. Kinderen groeien op in een migratiesamenleving, met een iPad op schoot en steeds vaker in een éénouder-, deeltijd- of nieuw samengesteld gezin. In deze beweeglijke wereld maakt NTjong theater: een communicatief medium bij uitstek dat toeschouwers van alle leeftijden en met uiteenlopende achtergronden verbindt en aanzet tot kritisch, zelfstandig denken over onszelf en de wereld om ons heen. Een kunstvorm die kinderen aanspreekt op empathie en compassie en bijdraagt aan hun emotionele ontwikkeling. Die jonge mensen helpt op te groeien tot zelfstandig denkende wereldburgers die open in de wereld staan.

Theater is een kunstvorm die jong publiek direct raakt; toch komen de meeste kinderen niet vanzelfsprekend met podiumkunsten in

aanraking. De eerste keer is bepalend voor hun latere interesse in theater. Het is daarom essentieel dat theater zich verhoudt tot de wereld van kinderen en jongeren en hun verhalen. Dat is de missie van NTjong: steeds nieuwe wegen te vinden om jong publiek uit te dagen onbekende, theatrale werelden te betreden, zodat zij zelf ervaren dat theater live, actueel en opwindend is.

Terugblik 2013 - 2016

In haar korte bestaan zette NTjong zich onder artistieke leiding van Noël Fischer op de kaart met voorstellingen voor kinderen en jongeren. Jonge auteurs kregen schrijfp opdrachten en grote maatschappelijke thema's werden niet geschuwd. Met de komst van NTjong werd educatie een kerntaak binnen het Nationale Toneel. NTjong slaagde erin uit te groeien tot een autonome speler met een herkenbare identiteit en tegelijkertijd stevig te wortelen in een volwassen gezelschap. NTjong ontwikkelde een breed artistiek profiel met voorstellingen van verschillende formaten - van grote zaal tot locatie, van festival tot kleuterklas - voor alle leeftijdsgroepen. De positionering van NTjong binnen het Nationale Toneel droeg bij aan het slechten van de waterscheiding tussen theater voor volwassenen en voor jeugd. Zowel op artistiek als op productioneel vlak vond er intensieve samenwerking en uitwisseling plaats. De groot gemonteerde voorstellingen voor een jong publiek die wij samen maakten, droegen bij aan de ontwikkeling van het jeugdtheater in Nederland.

In haar eerste periode als artistiek leider van NTjong, verlegde Noël Fischer haar grenzen als regisseur: haar brutale fysieke aanpak en het werken met improvisatie en montage combineerde zij met het werken vanuit vaste (literaire) teksten. Binnen het Nationale Toneel, met zijn reputatie op het gebied van vertolkingen van klassieke toneelteksten, ontwikkelde Fischer een stijl die hier wonderwel op aansloot. Ze koos voor brutale bewerkingen van klassiekers: *Zebra Zebra*, gebaseerd op Ionesco's *Rhinoceros*, en *Leo & Lena* (Jibbe Willems) gebaseerd op Büchners *Leonce und Lena*.

In 2015 regisseerde zij met *Polleke* naar Guus Kuijer haar eerste familievoorstelling voor de grote zaal. Alle producties werden door pers en publiek lovend ontvangen.

Resultaat: een groeiend publiek, drie Gouden Krekelnominaties en lovende rapporten van de jeugd VSCD-jury.

Met theatermakers als Hans van den Boom (*Mijn jas is mijn huis, Othello*), Casper Vandeputte (*Titus, The summer of '96*) en Alexandra Broeder (*Mama, Mona*) bestond het artistieke palet uit verschillende, complementaire kleuren. Zeker bij de nieuwe generatie regisseurs en acteurs die werken vanuit een cross-overcultuur werd duidelijk dat de scheiding tussen jeugd- en volwassenentoneel vervaagt. Iets dat qua publiek sterk merkbaar was op de festivals waar NTjong ook speelde, zoals Tweekt, Oerol en Boulevard.

Naast deze activiteiten realiseerde NTjong, met externe middelen, vanaf 2015 een meerjarig community arts project: *Urban Stories*, gericht op deelname en bereik van cultureel divers publiek in Den Haag

Repertoire en thema's

In de komende periode brengt NTjong toegankelijke, eigenzinnige voorstellingen op basis van radicale bewerkingen van klassiek en modern toneelrepertoire en nieuwe toneelversies van (jeugd)literatuur. Om deze toneelteksten te ontwikkelen geven wij opdrachten aan schrijvers: prominente auteurs en jong talent. NTjong werkt de komende periode langs dezelfde thematische lijnen die ook bij de producties voor volwassenen worden gehanteerd (zie pagina 4) en vertaalt deze grote, actuele thema's voor een jong publiek naar voorstellingen die gaan over opgroeien en identiteitsvorming in een razendsnel veranderende en cultureel complexe wereld. De specifieke keuzes voor teksten en auteurs worden altijd gemotiveerd vanuit thema's, trends en opvattingen binnen de leefwereld van kinderen en jongeren. Met actuele beeldende, muzikale en fysieke theaterstijlen verleidt NTjong het publiek van de toekomst.

In de voorstellingen van NTjong speelt taal een prominente rol: ook onze voorstellingen voor het allerjongste publiek zijn 'taal-georiënteerd'. NTjong vindt het belangrijk bij te dragen aan de taalontwikkeling van kinderen, die steeds minder vanzelfsprekend thuis plaats vindt. Er wordt minder (voor)gelezen en jeugdliteratuur speelt

in het leven van slechts een beperkte groep kinderen een rol. Het toegankelijk maken van en bekend maken met literatuur is deel van onze missie.

Binnen het theater voor kinderen en jongeren wil NTjong garant staan voor nieuwe aanwas van jeugdtoneelteksten en de positie van (jeugd)schrijvers verstevigen. Voor NTjong schrijven: Jorieke Abbing, Jibbe Willems, Peer Wittenbols, Jan Sobrie en Lot Vekemans. Daarnaast maken we voor aanstormend talent ruimte binnen de schrijftrajecten die NTjong in samenwerking met andere gezelschappen organiseert.

Naast artistiek leider Noël Fischer maakt Casper Vandeputte als vaste gastregisseur voorstellingen voor een publiek van jongeren. Met zijn fascinatie voor moderne stadsverhalen en zijn voorkeur voor actuele thema's binnen een (mislukte) multiculturele samenleving sluit zijn werk uitstekend aan bij de belevingswereld van jongeren van nu. NTjong biedt ook kansen aan nieuw regietalent om kleine voorstellingen te ontwikkelen, binnen *Urban Stories* of in Zaal 3. Er wordt gesproken met Ingrid Askvik en Judith de Joode (coproductie met Laika, Antwerpen).

NTjong maakt jaarlijks voorstellingen langs drie hoofdlijnen:

- Familievoorstelling voor jong en oud (grote zaal)
- Coming of age-voorstelling voor jongeren (vlakke vloer, locatie)
- Kleinere voorstellingen en wijk- & educatieprojecten (vlakke vloer, festivals, scholen)

Familievoorstelling

Onder het motto 'grote verhalen groots vertellen' maakt NTjong jaarlijks een toegankelijke, gelaagde familievoorstelling voor de grote zaal. Gericht op een gemengd publiek van jong en oud en vanuit het besef dat het huidige kwalitatieve jeugd aanbod voor schouwburgen (te) beperkt is.

Veel gezelschappen blijven op de vlakke vloer en veel vrije producenten met kwalitatief jeugd aanbod hebben zich vanwege de crisis uit de grote zaal teruggetrokken. Het is van belang dat kinderen ook in de schouwburgen kwaliteitstheater blijven zien. NTjong wil vanuit artistieke durf en

noodzaak voorstellingen maken in de grote zaal voor een breed publiek. Door het perspectief van kinderen centraal te stellen kunnen ‘volwassen’ thema’s gelaagd worden gebracht en wordt een volwassen publiek uitgenodigd om met de blik van kinderen te kijken. Die gezamenlijke ervaring levert dikwijls een bijzondere chemie op.

- *Een actuele toneelbewerking van **Koning van Katoren** van Jan Terlouw, een politiek gekleurd verhaal over macht, milieu en toekomst.*
- *Een jeugdversie van **Romeo & Julia**, naar Shakespeare, over eerste verliefdheden en complexe gezinsrelaties.*
- *Een familieversie van de kinderboeken **Vos en Haas** van Sylvia Vanden Heede over de waarde van trouw en vriendschap.*

Coming of age-voorstelling

NTjong maakt jaarlijks voor jongeren vanaf 12 jaar een coming of age-voorstelling gebaseerd op modern repertoire en radicale bewerkingen van klassiekers. Het zijn verhalen over kantelpunten: over grote gebeurtenissen die dwingen om stelling te nemen, die de horizon vergroten. Gericht op een publiek van jonge mensen die de kindertijd achter zich laten en zich beginnen te verhouden tot de wereld om hen heen. Deze ‘wonder years’ tussen kind en volwassenheid is artistiek gezien een leeftijdsfase die zich uitstekend leent voor een eigenzinnige benadering van thema’s van nu en voor de ontwikkeling van repertoire dat daarbij aansluit. NTjong richt zich daarmee op een grote publieksgroep van jongeren, met ‘toneel op maat’, inclusief een intensief educatieprogramma.

- *Noël Fischer regisseert de klassieker **Lord of the Flies**, naar William Golding, over hoe een groep jongens op een onbewoond eiland moet zien te overleven.*
- *Casper Vandeputte regisseert de Duitse theaterhit **Verrücktes Blut** van Nurkan Erpulat: een docente gijzelt een klas en maakt de rekening op van de multiculturele samenleving.*
- *In **What’s eating Gilbert Grape**, naar Peter Hedges, probeert een jongen een eigen leven op te bouwen terwijl ook voor zijn broers, zussen en zieke moeder moet zorgen.*

- *Peer Wittenbols bewerkt **Ilias**, vanuit het perspectief van jongeren die een gruwelijke oorlog worden ingetrokken.*

Kleinere voorstellingen en wijk- & educatie-projecten

Ook met kleine vlakke vloervoorstellingen speelt NTjong in het hele land. In de stad Den Haag werken we nauw samen met de wijkpodia in de verschillende stadsdelen. Succesvol zijn de zogenaamde ‘minifestivals’, een concept dat inmiddels door verschillende podia in het land is overgenomen. Hierbij zijn al onze kleine zaalvoorstellingen en klassen-voorstellingen voor verschillende leeftijden te zien en kunnen vaders, moeders, opa’s, oma’s en burens kunnen met hun kinderen laagdrempelig naar theater. Ook scholen weten op deze manier hun weg naar het (wijk)theater te vinden: een gehele school kan in korte periode een hele reeks aan voorstellingen en educatieprogramma’s van NTjong bezoeken.

Met het community art project *Urban Stories* zet NTjong in op deelname en bereik van cultureel divers publiek van jong tot oud. Uiteenlopende makers werkten succesvol samen met inwoners uit de stad. Op veler verzoek houdt NTjong de voedselperformance *Aan Tafel* van Annemarie de Bruijn over koken en eetculturen op het repertoire. Bij *Urban Dance Stories* waarbij choreograaf Erik Kaiel meer dan 50 Haagse jongeren op onverwachte plekken in de stad liet dansen ontstond een samenwerking met Korzo die wordt voortgezet. Vanaf 2017 wordt *Urban Stories* mede gedragen door Het Nationale Theater en volgt de reeks *Eerst zien dan geloven*, over de betekenis en invloed van verschillende gebedshuizen in Den Haag, van Hindoetempel tot moskee.

Samenwerkingen & coproducties

NTjong startte de afgelopen periode een samenwerking en uitwisseling met de Toneelmakerij in Amsterdam op basis van een gedeelde liefde voor eigenzinnig teksttoneel. We wisselen klassenvoorstellingen uit tussen Den Haag en Amsterdam. Komende periode adopteren we samen jong schrijftalent: twee nieuwe talenten krijgen de mogelijkheid om zich in de breedte verder te ontwikkelen door opdrachten van beide gezelschappen.

Ook draagt NTjong bij aan readings in het internationale schrijversfestival *Theatre Café Festival*. Samen met de Toneelmakerij organiseren we in Theater Bellevue ook tweemaal per jaar een feestelijke avond, waarop belangwekkende buitenlandse stukken een theatrale lezing krijgen, gevolgd door een kleine tournee. Ook werken we samen met het schrijversplatform De Tekstmederij.

Het Antwerpse jeugdgezelschap Laika en het nieuwe Leuvense stadsgezelschap Nieuwstedelijk (voorheen De Queeste & Braakland/ZheBilding) zijn beide Vlaamse gezelschappen die werken vanuit een groot maatschappelijk engagement en verwantschap voelen met het werk van NTjong. Met Laika werkt NTjong samen in de vorm van coproducties en het ontwikkelen van teksten voor klassenvoorstellingen. Daarnaast wisselen we expertise uit op het gebied van regie, dramaturgie en educatie. Met Nieuwstedelijk staat voor 2019 een coproductie gepland.

- **Wild** van Judith de Joode, voor publiek vanaf 6 jaar, coproductie met Laika.
- **Haroen en de zee van verhalen**, naar Salman Rushdie, voor publiek vanaf 8 jaar, coproductie met Nieuwstedelijk

1.6 NIEUWE PROGRAMMA'S

Theaters zijn er niet alleen maar voor theater. In de afgelopen periode ontwikkelde het Nationale Toneel een aantal programma's waarmee we onze voorstellingen van context voorzagen en ons publiek prikkelden tot nadenken en debat. Naast talloze talkshows in het kader van het journalistieke programma Babel, organiseerden we in Den Haag een aantal spraakmakende activiteiten rondom 4 mei (*De Wannseeconferentie*, *Het onderzoek*, *De laatste getuigen*) en diverse eigen festivals. Deze lijn wordt vanaf 2017 flink verbreed en uitgebreid.

De komende jaren ontwikkelt en presenteert Het Nationale Theater een keur aan terugkerende programma's die het begrip theater drastisch oprekken. Het zijn autonome programma's met een theatrale invalshoek die op zichzelf een volwaardige belevenis zijn. Wat ooit 'randprogrammering' werd genoemd, ontwikkelt zich tot autonome programma's

die voortaan een volwaardig deel vormen van het hoofdprogramma. Van re-enactments van spraakmakende parlementaire debatten en rechtszaken tot theatercolleges, filosofie-festivals en openbare brainstormsessies. In spannende theatrale settings, waarbij steeds gezocht wordt naar crossovers van verschillende genres. Zelf of extern geproduceerd, de ene keer journalistiek, de andere keer feestelijk van aard, maar altijd verrassend, inspirerend en innovatief. Doel daarbij is om niet alleen de voorstellingen te ontsluiten, maar ook de theaters waarin ze worden gespeeld.

Uitgangspunten zijn:

- We sluiten aan bij de belevingswerelden van bestaande en nieuwe bezoekers en bieden hen een nog completere theaterervaring aan.
- We vertellen de nieuwe verhalen van een gemeenschap-in-transitie. We vieren haar rituelen en geven vorm aan haar collectieve momenten (feestdagen, herdenkingen etc.)
- We inspireren ons publiek en leggen dwarsverbanden tussen kunst, filosofie, recht, wetenschap en politiek.
- We zijn in staat om direct op de actualiteit te reageren en het debat van de straat een volwaardig forum te bieden 'middenin' het machtscentrum van dit land.

Onlangs sloten we een overeenkomst met de Amsterdamse Stadsschouwburg om het format *Expanding Theatre* in gezamenlijkheid verder te ontwikkelen. Ook zullen we de samenwerking met *Frascati Issues* voortzetten.

De programma's zijn niet alleen in Den Haag te zien, maar ook in het land. In samenspraak met de (kern)podia ontwikkelen we formats die inclusief de voorstellingen landelijk worden aangeboden. Soms in de vorm van een kant-en-klaar-pakket; dikwijls wordt binnen het format naar lokale verbindingen gezocht.

1.7 PROGRAMMERING

Naast het produceren van voorstellingen en programma's programmeren wij de zalen van de Koninklijke Schouwburg, Theater aan het Spui en het NT Gebouw. Deze programmeringsfunctie valt buiten het bestek van deze aanvraag; toch maakt deze integraal deel uit van de toekomstige fusieorganisatie.

We programmeren voor de diverse stad die Den Haag is. Altijd is artistieke kwaliteit de basis en het bereiken van een zo groot mogelijk publiek de doelstelling. De kern van onze programmering bestaat uit toneel, jeugdtheater en het gesproken woord. Voor dit toneelaanbod creëren we een sterke omgeving door de programmering van andere genres en cross-overs daarmee. Kwalitatief muziektheater, cabaret en dans zijn daarbij onmisbaar.

Uitgangspunten zijn:

- Het best beschikbare aanbod is te zien op de best mogelijke plek.
- We programmeren BIS-instellingen, FPK-gesubsidieerde groepen en kwalitatief aanbod van commerciële producenten.
- We programmeren zowel conventioneel als vernieuwend, zowel complex als toegankelijk aanbod.
- De programmering, de eigen producties en speciale programma's worden waar mogelijk inhoudelijk verbonden door de genoemde thematische lijnen.
- De programmering doet recht aan de diverse samenleving. Het richt zich op jong en oud, arm en rijk, hoger- en lager opgeleid, allochtoon en autochtoon.
- Extra ruimte krijgen makers en gezelschappen die een verbinding hebben met Den Haag of typisch Haagse verhalen vertellen.
- Binnen de programmering wordt ruimte gegeven aan talentontwikkeling.
- Wij intensiveren de programmering van internationaal aanbod in samenwerking met grootstedelijke partners

Onze programmering in landelijk perspectief

Het Nationale Theater beschikt over de hele keten aan zalen: van Zaal 3 tot de lijst van de Koninklijke Schouwburg. Daarmee zijn wij dé sterke en herkenbare aanbieder van kwaliteitstoneel in Den Haag: er is sprake van een heldere lijn voor de stad en voor het land. Den Haag heeft een stevige toneeltraditie. Wij tonen regelmatig met succes meerdaagse series toneelvoorstellingen op onze podia. Door vaker voorstellingen exclusief in Den Haag te spelen en ook in de zomermaanden toneel te programmeren, versterken wij de positie van Den Haag als toneelstad, die ook publiek buiten de residentie aantrekt.

De fusie van productie en programmering stelt ons in staat een constante dialoog tussen makers en publiek tot stand te brengen, waarbij onze programmeurs de rol van intermediair, initiator en inspirator spelen. In dat kader zetten we ook volop in op de ontwikkeling van nieuwe programmeringsvormen. Formats als *Wunderbaumfest*, *Verhelst XL*, *Nee, Jij hebt talent* zijn succesvolle modellen die op grotere schaal worden doorontwikkeld. Door te werken met 'curators' ontstaan vernieuwende totaalprogramma's en wordt een breder publiek bereikt.

Wij constateren dat in het gesubsidieerde circuit het huidige systeem van uitkoopsommen en garanties onder druk staat en verwachten dat hier nauwere onderlinge samenwerking met betrekking tot speelplaatsen voor in de plaats komt. Wij zijn daarom in regelmatig overleg met andere BIS-gezelschappen (tevens onze vaste bespelers) en de grootstedelijke- en provincieschouwburgen. Bij het jeugdtheater is de financiële druk wellicht nog hoger: mede omdat overal de financiële ondersteuning van schoolvoorstellingen terugloopt. Hier kan samenwerking met o.a. Artemis, Maas en Toneelmakerij de druk verlichten.

Via de programmering dragen we actief bij aan talentontwikkeling. In Zaal 3 bieden we speelbeurten aan beginnende makers en aan voorstellingen die tot stand komen dankzij de Nieuwe Makers-regeling (FPK). Door structureel samen te werken met een aantal sterke partners vergroten wij de herkenbaarheid van hun voorstellingen voor ons publiek. Wij programmeren voorstellingen van de productiehuizen (o.a. Toneelschuur, Rotterdam en Frascati) en kijken met belangstelling naar de positieve ontwikkelingen rond het Groningse Grand Theater. Met *De Coproducers*, een samenwerking tussen zeven landelijke podia, blijven we middels co-productiebijdrage en speelbeurtgarantie risicovol aanbod stimuleren. Met Theater Kikker, Frascati en Theater Rotterdam gaan we vanaf 2017 nadrukkelijk samenwerken om de jongste generatie makers te ondersteunen. De grootstedelijke setting van onze theaters is daarbij sterk bepalend.

Van de gemeente Den Haag vragen we een extra investering voor het ontwikkelen van internationale programmering. De banden van onze regisseurs met huizen in Duitsland en België kunnen leiden tot uitwisseling en het intensiever aanbieden van internationale voorstellingen. Tevens dragen we bij aan de ontwikkeling van een laagdrempeliger vervolg op *Get Lost*, het initiatief van het Fonds Podiumkunsten dat programmering van kwalitatief niet-westers theateraanbod mogelijk maakte.

1.8 TALENTONTWIKKELING

Het Nationale Theater beschouwt talentontwikkeling als een kerntaak. De afgelopen jaren gaven we een programma vorm waarbij alle functies die deel zijn van het maakproces van een voorstelling aan bod kwamen. Casper Vandeputte en vier jonge acteurs volgden een 4-jarig talentontwikkelingstraject. Artist-in-residence Laura van Dolron ontwikkelde bij ons in huis een aantal van haar mooiste producties. Op alle afdelingen boden we stageplekken aan (jaarlijks 20-30). In *Halfweg* gaven we theaterstudenten een podium. Ter stimulering van het Haagse makers klimaat ondersteunden we Firma Mes – in 2016 is een coproductie gepland – en werden jonge makers als Sytze Schalk, Abdel Daoudi en Naomi van der Linden begeleid. NTjong adopteerde een hele klas acteurs van HKU Utrecht voor *Othello*, betrok een groot aantal docenten drama bij diverse projecten en bood schrijvers coaching op maat.

In de komende periode bouwt Het Nationale Theater door op deze brede visie op talentontwikkeling: van auteurs, regisseurs, acteurs, technici, theaterdocenten, marketeers en andere betrokkenen. Ook werken wij aan ‘getalenteerd publiek’ met programma’s als de *Toneel- en Danskijkersserie* en *De eerste lezing*.

Makers, schrijvers en acteurs

Voor theatermakers is Het Nationale Theater een uitgelezen plek om hun talent verder te ontwikkelen. We bieden zowel inhoudelijke coaching als repetitie- en presentatie-mogelijkheden: van de repetitielokalen, via de proeftuin Zaal 3, naar de festivals of onze vlakke vloeren, tot aan de lijst van de Koninklijke Schouwburg. Competenties waaraan gewerkt wordt zijn zowel artistiek

(oorspronkelijkheid, zeggingskracht), zakelijk (leiderschap, ondernemerschap) als maatschappelijk (verbinding met publiek en maatschappij). Mede hierdoor onderschrijft ons gezelschap de oproep van de BISdramaturgen van december 2015 m.b.t. het belang van het waarborgen van het podiumkunstenerfgoed en het niet optimaal functioneren van het theaterarchief. Het gebrek aan landelijk beleid hierop beperkt de ontsluiting van onze archieven en die van collega-instellingen: een lacune in de podiumkunstensector.

Voor pril toneelschrijftalent zijn er bij NTjong trajecten-op-maat in samenwerking met de opleiding Writing for Performance (Utrecht) en de Toneelmakerij en Laika. Voor jonge, net afgestudeerde acteurs zijn er twee 2-jarige ontwikkelingsplekken binnen ons vaste ensemble.

Vier fases in talentontwikkeling

Op basis van de ervaringen in de afgelopen periode gaan we de komende periode duidelijker differentiëren. We onderscheiden vier ontwikkelingsfases, ieder met een eigen focus:

1. Studenten

[Focus: kennismaking, presentatie]

Acteer- en regiestudenten volgen workshops bij onze regisseurs en lopen stage in onze producties. Werk van theaterschoolstudenten wordt gepresenteerd in Zaal 3.

2. Afgestudeerd, tot 4 jaar na begin beroepspraktijk

[Focus: werkruimte, coaching op afstand, presentatie]

Zaal 3 is ons laagdrempelige open laboratorium, waar prille makers van uiteenlopend pluimage hun stem vinden. Hier krijgen nadrukkelijk ook interdisciplinaire projecten een plaats. We werken onder het motto ‘bring your own money’ en bieden artistiek, productioneel en zakelijk advies, bijvoorbeeld voor het vinden van financiering. Ook onderzoeken we in Zaal 3 nieuwe verdienmodellen.

Enkele makers nodigen we uit om binnen Urban Stories presentaties voor hun rekening te nemen of bij NTjong een kleine voorstelling te maken. Waar mogelijk zetten we de makers uit Zaal 3 na een aantal producties op eigen benen of introduceren we ze bij andere productieplekken in

het veld. Met enkele makers gaan wij meerjarentrajecten aan, ondersteund vanuit de Nieuwe Makersregeling (FPK) of in partnerschap.

3. Vanaf 4 jaar na begin beroepspraktijk

[Focus: intensieve coaching, werkruimte, presentatie]

Twee regisseurs - Daria Bukvić en Jeroen De Man - treden toe tot Het Nationale Theater voor het ontwikkelen van hun vakmanschap richting de grote zaal. Ze werken met acteurs van het ensemble, krijgen artistieke coaching en worden betrokken bij de zakelijke en productionele aspecten van het werken in een groot gezelschap. Het traject met Jeroen De Man is een unieke samenwerking met Toneelgroep Oostpool: twee BIS-instellingen garanderen een intensief traject van twee (co)producties per jaar. Stichting Daria Bukvić wordt, in alliantie, zakelijk en publicitair ondersteund.

In Theater aan het Spui programmeren wij het werk van jonge makers, waarmee wij meerjarige afspraken maken, zodat zij in Den Haag een publiek kunnen opbouwen.

4. Midcareer talenten

[Focus: artistieke en zakelijke ondersteuning, coproductie, presentatie]

We ondersteunen Firma MES en Trouble Man (Sadettin Kirmiziyüz). Zij vragen eigen geld aan voor 2017-2020 en zijn artistiek volledig onafhankelijk. Er is artistieke uitwisseling in de vorm van regelmatige gesprekken (Firma Mes) en coproducties (Trouble Man).

1.9 EDUCATIE & PUBLIEKSWERKING

De afgelopen drie jaar bleken de gezamenlijk ontwikkelde educatieprojecten van het Nationale Toneel, NTjong, de Koninklijke Schouwburg en Theater aan het Spui uiterst succesvol: door intensieve samenwerking bereikten we jaarlijks ruim 25.000 leerlingen. We werkten nauw samen met lokale partners en organiseerden theaterprojecten, workshops, inleidingen, nabesprekingen, rondleidingen, masterclasses en theaterweken. In ons eigen huis, bij partners en op onverwachte plekken in de stad én in het land.

Onze afdeling educatie & publiekswerking initieert een scala aan activiteiten die de kijkervaring en beleving van ons publiek verrijken. Het zelf ervaren (spelen),

nadenken (filosoferen) en vormgeven (maken) staan centraal. We richten ons nadrukkelijk ook op mensen die niet vanzelfsprekend met kunst in aanraking komen en houden rekening met verschillende instapniveaus: van de eerste kennismaking met theater van jong publiek tot volwassenenprogramma's voor de meer geoefende kijker.

Door de fusie van productie, programmering en podia zijn wij vanaf 2017 nog beter in staat in een doorlopende lijn programma's aan te bieden en op maat, vraaggericht en vanuit de specialismen van de individuele medewerkers te opereren. In de praktijk blijken theaters waar onze voorstellingen spelen over weinig uren voor educatie te beschikken.

Medewerkers vragen vaak advies, inspiratie en een continu aanbod. Die continuïteit kunnen wij vanaf 2017 bieden. Programma's die wij in Den Haag ontwikkelen kunnen worden geëxporteerd naar theaters in het land. Ook stelt de fusie ons in staat nieuwe werkvormen en methodieken te ontwikkelen en een slag te maken op het gebied van digitalisering zodat onze programma's altijd en overal in het onderwijs inzetbaar zijn.

Samenwerken en het publiek van de toekomst

Brede schouders moeten breed dragen. We nemen verantwoordelijkheid als inspirator en initiatiefnemer voor innovatie en samenwerking binnen het veld en richting beleidsmakers. Samenwerking met vaste partners als jeugdtheaterscholen, het kunstvakonderwijs en de steunfuncties wordt voortgezet. Het Nationale Theater vervult nadrukkelijk een rol in het opleiden van de educatiemakers van de toekomst. Met collega BIS-gezelschappen is intensief contact en er wordt samengewerkt met vele culturele en maatschappelijke instellingen om elkaars aanbod, dekking en spreiding te versterken.

We zetten ons in om docenten en kunstcoördinatoren te inspireren, hen te helpen met het maken van keuzes en hun deskundigheid te bevorderen. Door met hen in gesprek te zijn en in te gaan op hun vragen, spelen we in op wat er leeft op de scholen. We zorgen ervoor dat onze programma's op de juiste manier wordt aangeboden, dat ze aansluiten op de praktijk van scholen en dat ze inspireren tot makkelijker en vaker kiezen voor kunst.

- *Met inspirerend, op maat gemaakt aanbod benaderen we actief scholen, ontzorgen we docenten, onderwijzers, ICC'ers en CKV/KCV-coördinatoren en helpen we met het uitvoeren van het verplichte 'cultuur beleidsplan' waarin theaterbezoek een belangrijke plaats krijgt. In het PO zijn we onderdeel van de regeling 'Cultuureducatie met Kwaliteit', met aanbod in het leerlijnenproject 'Cultuuronderwijs op zijn Haags'.*
- *Rond voorstellingen bieden we programma's aan voor zowel het onderwijs als voor publiek in de vrije tijd: van workshops en ateliers tot masterclasses en kijkcursussen. Naast de bestaande succesformules als de Toneelkijkersserie ontwikkelen we programma's die we exporteren naar het hele land: toneelateliers op locatie, jongerenproducties, 'de wijk op excursie'.*
- *We ontwikkelen 'educatierepertoire': programma's die onafhankelijk van voorstellingen worden ingezet. Hiermee geven we een kwaliteitsimpuls aan het onderwijs.*
- *We zetten in op een permanente vorm van educatie door het ontwikkelen van een mobiel laboratorium dat zich door de Haagse wijken beweegt. Dit lab wordt een onderzoekscentrum voor nieuwsgierige kinderen en jongeren rond onderwerpen als identiteit, de stad en utopie.*

We streven ernaar in de komende periode 35.000 leerlingen per jaar te bereiken. Met onze programma's bouwen we aan een stevige en langdurige relatie met het publiek. Kinderen, jongeren, (jong)volwassenen krijgen via onze programma's binding met Het Nationale Theater en gaan het ook als 'hun' Nationale Theater zien. Een plek waar ze welkom zijn, zich thuis voelen, meehelpen, ambassadeurs zijn en zo de basis vormen voor het publiek van de toekomst. Het publiek groeit letterlijk en figuurlijk mee met Het Nationale Theater.

1.10 DIVERSITEIT

Voor een nationaal podium dat zich midden in één van de vier grote steden bevindt is het vanzelfsprekend dat productie en programmering recht doen aan de bevolkingssamenstelling van dit land. Het Nationale Theater neemt daarom verantwoordelijkheid voor goede theatervoorstellingen voor alle Nederlanders en richt zich daarbij niet alleen op 'zwart' en 'wit', maar ook jong en oud, arm en rijk, hoger- en lager opgeleid. Bij de opbouw van de organisatie en ensemble wordt gestreefd naar een overtuigende weerspiegeling van de veranderde bevolkingssamenstelling van dit land. Bij de invulling van de programmering en productie wordt nadrukkelijk ruimte vrij gemaakt voor verhalen van 'nieuwe Nederlanders'. In samenwerking met o.a. De Meervaart, Stadsschouwburg Utrecht en Stadsschouwburg Amsterdam zorgen wij voor een hoogwaardig cultureel divers aanbod.

Zeven diversiteitsambities

Wij initieerden eerder een rondetafelgesprek over culturele diversiteit in het theater en geven de komende jaren actief vorm aan de zeven daar geformuleerde aanbevelingen:

- **Diversiteit zit in elke doelgroep**
Dé Marokkaan of dé Nederlander bestaan niet. De traditionele pr-machine werkt bij nieuwe doelgroepen daarom minder goed. Bij deze doelgroepen werken we met ambassadeurs, focusgroepen, buurtprogrammeurs en contacten bij mannen- en vrouwengroepen.
- **Diversiteit is onderdeel van de hele organisatie**
Omdat wij nieuwe groepen bezoekers willen aantrekken, richten wij de hele organisatie meer hierop in. Elke doelgroep vraagt z'n eigen benadering, variërend van 'etnomarketing' tot baliemedewerkers die aansluiten bij de doelgroep.
- **Consequent en kwalitatief hoogstaand**
Als de nieuwe doelgroep eenmaal binnen is, komt zij niet perse terug. Dat vereist een consistente aanpak waarbij deze bezoekers consequent voorzien worden van kwalitatieve producties die aansluiten.

- **Wij spelen vaker in op wat er leeft**
Veel nieuwe doelgroepen maken geen keuzes voor het theater vanwege een seizoensbrochure, maar omdat iets trending is op social media. Wij houden dus ruimte in de programmering, zodat er een podium geboden kan worden aan die productie die nu urgent is.
- **Wij zoeken de grenzen op**
Artistieke kwaliteit is een notie die cultureel bepaald en extreem subjectief is. Natuurlijk zijn er grenzen aan wat wij programmeren: een slechte voorstelling is slecht, ongeacht de achtergrond van de spelers. Niettemin verplicht de zoektocht naar nieuwe doelgroepen ons om nieuwe makers en producties kansen te geven.
- **De maatschappij verandert.**
Wij veranderen mee.
In de grote steden zijn er veel wijken waar meer dan de helft van de bewoners een andere culturele achtergrond heeft dan de Nederlandse. Alleen al het feit dat de traditionele doelgroep steeds kleiner wordt, verplicht Het Nationale Theater om te veranderen.
- **Nieuw publiek start bij nieuwe makers en producties**
Meer diversiteit op het podium is de sleutel tot meer diversiteit in het publiek. Wij wachten daarom niet af en creëren zelf nieuw aanbod en leiden nieuwe theatermakers en acteurs op.

1.11 PUBLIEKSBEREIK

Van alle BIS-gezelschappen had het Nationale Toneel de afgelopen periode binnen Nederland het grootste bereik, de meeste toeschouwers per voorstelling en gemiddeld 100.000 bezoekers per jaar. Het Nationale Theater heeft de ambitie publiek voor theater aanzienlijk te verbreden en te vernieuwen en de relatie met het publiek te intensiveren. We vergroten daarvoor in de eerste plaats onze zichtbaarheid en naamsbekendheid. Het merk Het Nationale Theater biedt een grote herkenbaarheid en toegankelijkheid. We creëren een sterk profiel met toegankelijk en actueel teksttoneel en positioneren ons nadrukkelijk als landelijk instituut met het grootste reisgezelschap van Nederland.

Om ons in iedere stad stevig te kunnen positioneren, is de relatie met de theaters en hun kennis over stad en inwoners van cruciaal belang. Mede daarom hanteren we de kerntheateraankpak, waarin we intensief samenwerken op het gebied van marketing en contextprogrammering. De zes grote zaalproducties die we elk jaar uitbrengen zijn in verschillende productietypes ingedeeld ('de Groots Gemonteerde Klassieker', 'de Risico-productie' etc.) waardoor marketingactiviteiten effectiever kunnen worden toegepast en publieksgroepen gericht kunnen worden bereikt. Zo is bij de 'Toegankelijke Reisproductie' het herkenningselement (bekende acteur of titel) leidend in de marketingcampagne.

De geïntegreerde marketing die de fusie oplevert, leidt tot een efficiëntere inzet van onze middelen. Door drie marketingafdelingen samen te voegen kunnen wij verder specialiseren, op verschillende lagen met het publiek communiceren, het contact verdiepen en een breed en loyaal publiek aan ons binden. Bestaand publiek verleiden tot een herhaalbezoek heeft een vijf maal grotere slagingskans dan een nieuwe bezoeker tot een eerste bezoek verleiden. De potentie om onze bezoekersaantallen te verhogen ligt vooral binnen de groep herhaalbezoekers. Die kansen zullen optimaal worden benut. Onze grootste uitdaging én verantwoordelijkheid ligt echter bij het verleiden van nieuwe publieksgroepen.

Innovatie met datamining

Het Nationale Theater is een pionier in de theatersector en beoogt dit ook op het gebied van theatermarketing te zijn. Om onze ambitieuze doelstellingen waar te maken, innoveren wij. We werken niet langer vanuit jargon, imago, smaak of meningen van individuen, maar baseren onze marketinginspanningen op dataonderzoek, trendanalyse en kwalitatief diepteonderzoek. Marketingbeslissingen worden niet alleen genomen op basis van artistieke input, maar vooral op basis van research en data-analyse. Eén van de belangrijkste doelstellingen is om onze huidige en vooral potentiële bezoekers beter te leren kennen. We doen dit door middel van intensieve datamining. Gegevens van bezoekers worden gebundeld in één centrale database. Dit levert een schat aan kennis op over het gedrag en de motieven van bezoekers

en stelt ons in staat continue onderzoek te doen naar bezoekgedrag: waar komt ons publiek vandaan? Wanneer en waarom kopen zij kaarten? Voor welke marketingacties zijn zij gevoelig?

Samenwerking met maatschappelijk partners

Ook door het uitbouwen van ons netwerk van mediapartners, culturele instellingen, bedrijven welzijns-, onderwijs- en studentenorganisaties werken wij aan een groter bereik van nieuw publiek. Specifieke doelgroepen die met traditionele middelen moeilijk te verleiden zijn, worden geprikkeld door bijzondere projecten die wij met deze partners opzetten, zoals maaltijden met de Buur(t)vrouwen, een Srefidensiefeest voor Surinaamse Nederlanders, een netwerk-performance voor young professionals. De conceptontwikkeling voor deze projecten (ondersteund door o.a. *The Art of Impact*) vindt plaats in Den Haag; de projecten zelf worden landelijk uitgezet. Zo ondersteunen wij schouwburgers in de regio met innovatieve methodes die zij, vanwege de beperkte capaciteit, niet zelf kunnen ontwikkelen.

Bereik van kinderen en jongeren

Om jong publiek te bereiken blijven we onze jeugdproducties apart 'branden' met een eigen merk. In de communicatie leggen we een duidelijke verbinding tussen onze producties en de wereld van het jonge publiek: kinderen en jongeren spelen altijd de hoofdrol in de publiciteitsbeelden van NTjong. In de marketing trekken we samen op met partners die gespecialiseerd zijn in het bereiken van jonge bezoekers: theaters, culturele (musea, bibliotheken, jeugd-theater- en dansopleidingen), maatschappelijke instellingen (kinderopvang, peuterzalen, jeugdzorg), commerciële bedrijven (marketingbureaus, kinderboekenwinkels) en (social) media-platformen (*J/M*, *Mama*, *Kidsweek*, *Jeugdjournaal*, *Kidsproof*).

Online- en offlinebereik

Online marketing is cruciaal om jonge generaties te bereiken en dus een speerpunt van het marketingbeleid. Wij kiezen voor Radicale Openheid: we streamen onze voorstellingen op onze website, zetten transmediale vertelvormen ('storytelling') in om de bezoekersbeleving te vergroten en creëren een digitaal platform, waarop bezoekers informatie kunnen vinden, over voorstellingen en thema's discussiëren, titels aandragen en de *Voorstelling van het Jaar* kiezen. De tijd van alleen zenden ligt achter ons: ook online staan ontmoeting en uitwisseling centraal.

Wij vergroten ook onze offline-bereikbaarheid: de kassa-afdeling van Het Nationale Theater wordt verbeterd en verdiept. De nieuwe kassa wordt een plek voor informatie, inspiratie én goede koffie. De online kaartverkoop wordt vereenvoudigd: het wordt mogelijk om met alleen een emailadres een kaart te kopen. Via onze website verkopen wij kaarten voor alle voorstellingen van Het Nationale Theater, ook die buiten onze eigen huizen. 'Crossselling' en 'upselling' zijn pijlers van onze online kassastrategie.

Doelen in de komende periode

- *Groei aandeel nieuw publiek met 10% per jaar.*
- *Kernpubliek verbreden (stijging van 5% heavy users).*
- *Passanten: herhaalbezoek vergroten van 1 naar 2 keer per jaar.*
- *Vergroten van loyaliteit van bezoekers (verhogen promotors-score en aantal ambassadeurs).*
- *Publiek van buiten Den Haag dat naar onze locaties komt vergroten met 15%.*
- *Innovatie en monitoring van onze marketingcampagnes.*
- *Vergroten en aanscherpen naamsbekendheid en herkenbaarheid van Het Nationale Theater op stedelijk en landelijk niveau.*

1.12 ORGANISEREN & ONDERNEMEN

De culturele sector is volop in beweging. Teruglopende bezoekersaantallen in de hele sector en verlies aan draagvlak vragen om een adequate reactie. Legitimering van de kunst blijft een belangrijk thema. Om in het veranderingsproces binnen de culturele sector een belangrijke rol te blijven vervullen is vernieuwing noodzakelijk. De vorming van Het Nationale Theater is een logische vervolgstap op de samenwerking die we in 2011 startten met de Koninklijke Schouwburg en Theater aan het Spui in de Toneelalliantie. Het is ook een ambitieuze sprong: we doorbreken de scheiding tussen programmering en productie en bouwen samen aan een krachtig en toekomstbestendig theaterbedrijf. De fusie levert slagkracht op: schaalvergroting maakt mogelijk om stevig te investeren in een hoogkwalitatief groot- én kleinschalig aanbod, marketing- en ondernemingsinnovaties en een groter publieksbereik. Met de fusie vergroten we onze relevantie voor publiek en samenleving.

Zoals u heeft kunnen lezen is dit een gecombineerde aanvraag waarin we een nieuwe theaterorganisatie introduceren. Een organisatie die productie en presentatie, jong en oud, broedplaats en grote zaal, kortom de hele keten omvat. Voor de grootst mogelijke transparantie hebben wij echter in de (financiële) opstelling gekozen voor de traditionele twee stromen: productie en presentatie en de uitsplitsing volwassenen en jeugd. De bijdrage van uw ministerie zal louter worden aangewend voor het maken en aanbieden van de eigen producties.

Financiële positie en prestaties

De financiële positie van het Nationale Toneel is solide. De eigen inkomstennorm van 25,5% wordt ruimschoots gehaald, evenals de prestatie-eisen op het gebied van publieksbereik en het aantal grote zaalproducties. Aan het eind van 2014 bedroeg ons eigen vermogen een aanvaardbaar niveau van € 707.549,-.

Ook onze fusiepartners hebben de afgelopen periode ruimschoots voldaan aan de prestatie-eisen van de gemeente Den Haag. In een tijd waarin veel podia kampen met bezoekersterugval, is er bij beide instellingen

sprake van een toename. Na de start in 2013 van NTjong bleek er aanlooptijd nodig te zijn om het nieuwe jeugdgezelschap op de kaart te zetten. In overleg met beide subsidiegevers zijn daarom de te bereiken bezoekersaantallen naar beneden aangepast. Inmiddels is er sprake van een opwaartse trend.

Door onze krachten te bundelen in Het Nationale Theater zijn we nog beter in staat om onze eigen producties te programmeren en te presenteren aan een groter publiek. Als grootste reisgezelschap kunnen we landelijk onze positie versterken. Door de diversiteit van onze zeven regisseurs bereiken we bredere bevolkingsgroepen. We gaan uit van een stijging van het aantal bezoekers voor onze producties oplopend tot 130.000 in 2020 (inclusief NTjong).

Financieringsmix

De financieringsmix voor de productiefunctie bestaat uit drie componenten:

- Publieksinkomsten
- Bijdragen uit private middelen (particulieren, bedrijven, fondsen en sponsors)
- Meerjarige subsidies (Ministerie van OCW, gemeente Den Haag)

Bij de eerste twee componenten verwachten we de komende periode een toename van inkomsten. De inkomsten uit private middelen nemen toe omdat we aantrekkelijker worden voor sponsors en fondsen en doordat we succesvolle voorstellingen in een nieuw businessmodel met commerciële partijen verder ontwikkelen, zoals we dat in 2017 willen doen met Genesis. Bij de gemeente Den Haag vragen we een hogere meerjarige subsidie aan, voor de versterking van de (internationale) programmeringsfunctie en talentontwikkeling.

Naar een robuuster verdienmodel

Door het samengaan van productie en programmering, de diversificatie van ons aanbod en podia ontwikkelen we een robuuster verdienmodel. De combinatie van functies en beschikbaarheid van podia zorgen ervoor dat we bij tegenvallende inkomsten zelf 'aan meer knoppen kunnen draaien', we nieuwe formules kunnen ontwikkelen en de regie blijven voeren over ons zakelijk beleid.

Door de beschikbaarheid van meer podia is het mogelijk om flexibeler te produceren: succesvolle voorstellingen kunnen langer op het repertoire blijven, minder succesvolle voorstellingen eerder gestopt. Dat maakt ons minder afhankelijk van de taaie plannings-cyclus die de grote zalen in het land beheerst. Met onze producties gaan we per seizoen werken vanuit een portfolio-gedachte, zodat we beter in staat zijn om op publieksbereik en inkomsten te anticiperen. Zo zal de return-on-investment van de ‘Toegankelijke Reisvoorstelling’ hoger zijn dan voor ‘de Risicoproductie’.

Omdat we via de programmering en de podiumfunctie ook eigen inkomsten (incl. verhuring en horeca) genereren, zijn we minder eenzijdig afhankelijk van de verkoopresultaten van onze eigen producties. Ook verwachten we dat Het Nationale Theater als topinstelling en ‘sterk merk’ attractiever wordt voor particulieren, bedrijven en private fondsen en onze locaties aantrekkelijker worden voor culturele, maatschappelijke en zakelijke verhuringen.

Kwaliteit van de organisatie en goed werkgeverschap

Onze acteurs, regisseurs en voorstellingen zijn voor het publiek de gezichten van Het Nationale Theater. Onze voorstellingen kunnen echter alleen tot stand komen doordat circa 150 vaste medewerkers zich daarvoor met hart en ziel inzetten. Voor die medewerkers zullen we een aantrekkelijk werkgever zijn, die ruimte biedt voor persoonlijke ontwikkeling, scholing en eigen initiatief. We hebben een strategisch opleidingsbeleid voor alle medewerkers (inclusief ouderenbeleid) en een goed personeelsinformatiesysteem.

Het Nationale Theater zal een vitale organisatie zijn, met heldere doelstellingen en een flexibele structuur. We leggen veel verantwoordelijkheden bij de medewerkers, die interdisciplinair samenwerken in (project) teams. De directie en leidinggevenden zijn het boegbeeld van de organisatie en hebben een stimulerende stijl van leidinggeven. Onze bedrijfscultuur is gebaseerd op gedeelde waarden en normen maar we accepteren dat er binnen de organisatie sprake is van verscheidenheid: de (sub)cultuur bij de afdeling techniek is een andere dan die bij

financiën. Wat we delen is dat we een flexibele, publieksgerichte en gastvrije organisatie zijn. Dat stralen we zowel intern als extern op elk niveau uit: van regisseurs tot horeca, van educatie tot techniek.

We werven medewerkers uit de regio en houden op alle functieniveaus rekening met het diversiteitsbeleid. In het kader van de Participatiewet bieden we banen aan mensen met ziekte of handicap. We betalen uiteraard conform onze CAO-afspraken.

Governance Code Cultuur & Code Culturele Diversiteit

Het Nationale Theater hanteert de Governance Code Cultuur en de achterliggende negen principes. Het besturings- en verantwoordingsmodel dat daarop is gebaseerd wordt vastgelegd in de statuten en het bestuursreglement. We passen de Code Culturele Diversiteit toe en hanteren het ‘lerend vermogen’ als richtlijn voor de ontwikkeling van de gehele organisatie.

Sponsoring & relatieontwikkeling

We hebben de afgelopen jaren gezamenlijk (NT, KS) en afzonderlijk (TahS) veel geïnvesteerd in het opbouwen van duurzame relaties met subsidiegevers, private partijen en particulieren. Financiële overwegingen speelden hierbij een grote rol maar het besef dat deze partijen mede onze ruggengraat vormen en als ‘ambassadeurs’ ons draagvlak mede bepalen. Deze intensieve sponsorbenadering leidde tot nieuwe allianties met het bedrijfsleven en € 400.000,- aan fondsen- en sponsorinkomsten in 2015.

Deze basis breiden we verder uit. Sterker: we verwachten de inkomsten uit sponsoring te verdubbelen. We ontwikkelen een fondsenwervende strategie waarbij niet zozeer ‘fundraising’ als wel ‘friendraising’ centraal staat. Als nationaal, toonaangevend instituut met een breed scala aan activiteiten, kunnen we de samenwerking met bedrijfsleven, particuliere begunstigers en fondsen verdiepen. Die partnerships leiden tot projecten die beide partijen voordelen opleveren. Dat kunnen producties op naam zijn, de financiering van een educatie-laboratorium in de stad, talentontwikkelings-trajecten, of projecten in het kader van diversiteit.

Ondernemend samenwerken

Onze decor- en kostuumateliers verrichten al jaren gewaardeerd werk voor externe opdrachtgevers in de culturele sector. Rondom *ANNE* gingen we een stap verder: we gingen ‘ondernemend samenwerken’ met derden om vernieuwingen te realiseren. We gaan door met deze innovatieve manier van ondernemen bijvoorbeeld rond zomerprogramming en producties op locatie. Voor een grootschalige reprise van de theatermarathon *Genesis* werken we samen met de producenten van *Soldaat van Oranje*.

Fusie tot Het Nationale Theater

Het Nationale Theater is de stichting in oprichting die voortkomt uit de fusie van de Koninklijke Schouwburg, het Nationale Toneel en Theater aan het Spui. Deze fusie, als bedoeld in artikel 312 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, krijgt juridisch haar beslag op 1 januari 2017. In december 2015 is door de Raden van Toezicht van de Koninklijke Schouwburg en het Nationale Toneel en het Bestuur van het Theater aan het Spui het besluit om te gaan fuseren genomen (zie bijlage). Ook de Ondernemingsraden brachten een positief advies uit over dit besluit. In de komende periode krijgt de fusie verder zijn beslag en vindt de integratie van de drie organisaties plaats. Uiteraard worden dan ook de statuten en het bestuursreglement opgesteld, die tijdig worden toegestuurd aan het Ministerie van OCW.

Vanaf 1 januari 2017 wordt de directie van Het Nationale Theater gevormd door Theu Boermans (directeur productie), Cees Debets (directeur programming) en Walter Ligthart (zakelijk directeur/voorzitter). Per 1 augustus 2018 zal Eric de Vroedt (adjunct-directeur) Boermans opvolgen als directeur productie. Deze subsidieaanvraag vormt mede het startschot voor de dan te volgen artistieke koers.